

М. Г. Железняк

Грінченко Марія Миколаївна

ГРИНЧЕНКО Марія Миколаївна (псевд. і крипт.: М. Загірня, М. Чайченко, М. Доленко, П. З. Р-ой та ін.; 01(13). 06. 1863, м. Богодухів, нині Харків. обл. – 15. 07. 1928, Київ) – письменниця, перекладачка і громадська діячка. Дружина [Бориса](#), мати [Насті](#) Грінченків. Закін. Богодухів. земську прогімназію. Учителювала в нар. школах на Богодухівщині (1881–84), Катеринославщині (1887–94, разом із чоловіком). 1894–1902 жила з родиною у Чернігові, допомагала Б. Грінченкові у видавн. і фольклор. роботі, впорядкувала колекції гравюр і документів та бібліотеку Музею укр. старожитностей В. Тарновського. 1902 переїхала до Києва. Брала участь в укладанні «Словаря української мови» (т. 1–4, К., 1907–09). Працювала 1906 в г. «Громадська думка» (згодом «Рада»); секр. ж. «Нова Громада». Одна із засн. товариства «Просвіта», розробляла статут, згодом працювала у його видавн. комісії. 1910–18 продовжила видавн. діяльність Б. Грінченка. Від 1919 – чл. Постій. комісії для складання словника живої української мови ВУАН. Подарувала ВУАН бібліотеку чоловіка, до якої склала 2-том. каталог. Літ. діяльність почала 1884. Друкувала вірші в ж. «Зоря», «Дзвінок», «Правда». Серед її перекладів: «Примари», «Ворог народів» (обидва – 1907), «Нора» (1908) Г. Ібсена; «Монна Ванна» М. Метерлінка (1907); «У рідній сім'ї», «Кінець Содомові» (обидва – 1908) Г. Зудерманна; «Серце» Е. де Амічіса (1911; у співавт. з Б. Грінченком); «Казки Андерсенові: У 2 кн.» (1918; 1919), «Дядькова Томова Хата» Г. Бічер-Стоу (1918; усі – Київ); а також творів А. Доде, К. Гольдоні, Л. Толстого, І. Тургенєва, М. Салтикова-Щедріна, Д. Мамина-Сибіряка, М. Лєскова. Авторка бібліогр. праць про О. Марковича, Л. Глібова (спільно з Б. Грінченком); спогадів про І. Нечуя-Левицького, І. Франка, В. Самійленка, Дж. Стефенсона та ін.

Основні твори

Орлеанська дівчина Жанна Д'Арк. Л., 1893; Ганс Егеде. Оповідання про те, як один чоловік їздив учити Христової віри у холодний край. Л., 1894; Добра порада: Оповідання. Чг., 1895; Під землею: Оповідання про шахти. Чг., 1897; Давня пригода. Чг., 1899; Мудрий учитель: Оповідання про Сократа. С.-Петербург, 1903; «Чередник і дівчина» та інше. К., 1905; Як визволилися Північні Американські Штати. К., 1907; Який був лад в Афинській державі. К., 1908; Гетьман Петро Сагайдачний. К., 1909; Про одружіння на Україні в давнішні часи. К., 1912; Рідне слово. Українська читанка. К., 1912 (співавтор); Про виборче право. К., 1917; Про державний лад у всяких народів. К., 1917; Наша рідна мова. Читанка перша. К., 1918; Наша рідна мова. Читанка друга. Чк.; К., 1918; (Вірші) // Тридцять укр. поетес. К., 1968; рос. перекл. – В шахтах. Москва, 1911.

Рекомендована література

1. Спис друкованих писанків Марії Грінченкової // Зап. істор.-філол. відділу ВУАН. К., 1923. Кн. 2–3;
2. Копиленко Н. Б. Освітнянський подвиг Марії Грінченко // РШ. 1994. № 9.

Бібліографічний опис:

Грінченко Марія Миколаївна / М. Г. Железняк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31904>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).